

Kraj Vysočina

Téma: Vývoj českého jazykového systému

Vypracovala: Mgr. Jana Pilařová

TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY.

Znaky češtiny vzniklé před českým písemnictvím

- praslovanština – výchozí jazyk pro slovanské jazyky
- odlišnosti češtiny jsou už z praslovanského období před vznikem našeho písemnictví (9. – 11. století)

Rozdíly ve vývoji slovanských jazyků

1. Rozlišily se praslovanské skupiny hlásek
-or-, -ol-, -er-, -el-

Gordb, golva, bergb, melko

česky *hrad, hlava, břeh, mléko*

polsky *gród, glowa, brzeg, mleko*

rusky *gorod, golova, bereg, moloko*

Rozdíly ve vývoji slovanských jazyků

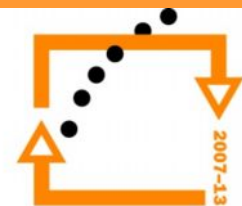
2. Rozlišila se praslovanská skupina *dj, tj, kt*.

Medja, světja, noktb

Česky *meze, svíce, noc*

Polsky *medza, świeca, noc*

Rusky *meža, sveča, nočb*

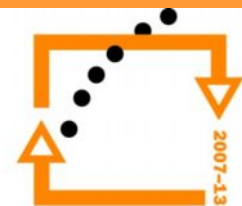

Rozdíly ve vývoji slovanských jazyků

3. Praslovanské hláskové skupiny dl, tl zůstaly zachovány pouze v západoslovanských jazycích, ostatní se zjednodušily na *l*.

česky *křídlo, sádlo, padl*

rusky *krylo, salo, pal*

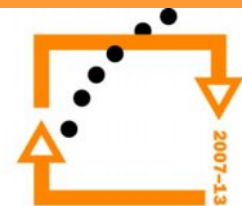
Rozdíly ve vývoji slovanských jazyků

4. Praslovanské nosové hlásky e a o byly v 10. století ve všech slovanských jazycích. Zachovala je pouze polština, v ostatních se změnily na ústní.

praslovanské *peta, roka*

česky *pata, ruka*

rusky *pjata, ruka*

Rozdíly ve vývoji slovanských jazyků

5. Bylo provedeno stahování dvou samohlásek, mezi nimiž je souhláska *j*.

česky *nová, nové, umíš, stát, pás*

rusky *novaja, novoje, umeješ, stojať, pojas*

6. Praslovanský slovní přízvuk byl volný a pohyblivý. Takový zůstal jen v ruštině. V češtině se ustálil na první slabice, v polštině na slabice předposlední.

Rozdíly ve vývoji slovanských jazyků

7. Krátké praslovanské samohlásky zvané jery zčásti zanikly, zčásti se zachovaly ve východoslovanských jazycích a zčásti byly nahrazeny jinými samohláskami.

česky *sedm*, **rusky** *semb*.

praslovansky *šbvbcb, dbnb* – **česky** *švec, den*.

Použitá literatura:

- ČECHOVÁ, Marie a kol. Český jazyk pro 4. ročník SOŠ. 1. vydání, Praha: SPN 2003. s. 82 - 83. ISBN 80-7235-225-3.